

טליה קינן - "אשמורת אחרונה", גלריה נגא, תל-אביב

טליה קינן, "עץ בווער"

תצלום: עוזי צור

תחושת אשמורת אחרונה עוברת לכל אורך יצירתה המופלאה של טליה קינן: מעבר גורלי מחושך לאור, מבלהה ליקיצה. קינן חורגת מעט מהחוג האישי אל הקיבוצי, וכתמיד אצלה, הבסיס של גוף היצירה הם הרישומים-הציורים המוצגים בחדר הפרויקטים של הגלריה. הם כהתרשמויות של שברי מציאות חיצונית ושל הנפש פנימה, וחלקם נראים כזרעים שהתפתחו וצמחו לעבודות המייצג המוצגות למטה.

כזה הוא "עץ בווער": מין מניפת תחרה שחורה העוטפת אור, וביחד הם דמים למין אלמוג אמורפי המתלהט לרגע, נאפף בעשן. למטה נברא "ממנו" משהו לגמרי אחר, כמעט. כזה גם "מלך ההר", צוק ההולך ונבלע בערפל, שנחצבו בו תווי פניו של מולך אימתני, היוצר אווירה מעידן אלילי, אופל הממתין לקורבנותיו. ב"ברזייה", ראשה של הנערה בעלת השיער הארוך והנחשי נרכן אל גופה האפל של הברזייה לבלוע את קילוהה השחור, ומשהו מיני חומק אל המעשה הזה. בעבודה אחרת קינן גידלה פרח שעלי כותרתו הם קולאז' של שלושה ראשי ציפורים שונות, עקודות במקוריהן אל קו הגבעול הדקיק, קו עיפרון המתארך אל קרקעית הדף - ויש משהו יפה ומחריד בחיבור הסוריאליסטי הזה. קולאז' נוסף הוא "מפת כוכבים", מערך קוסמי שקינן רקמה וחיברה בחוט שחור.

"שעות ריקות" הוא שולחן שחור, עגול ומשוטח, שעל צלליתו קינן מעגלת מעגל של גיר, החובק מעגל העשוי מגרעיני פרי הדר, כמניין הדקות של השעות הריקות - גרעינים המצוירים בריאליזם מלא, גדולים מאוד ביחס לשולחן, כמחול השעות שתפחו מהמתנה לשום דבר שיקרה. רישום חושני ומעודן הוא של "נגה"; בלובן החרסונה של תווי פניה נאפלים שני זהב, המוסיפות לה נופך ארצי ומיני.

באפולית למטה קינן מפליאה בקסמיה, אך במינון הנכון. היא נמנעת מאפקטים לשמם, מתוך שימור המתח שבין המדויק להזוי, בין הניצב לחולף. היא יוצרת יחידה אחת אורגנית המורכבת מרישום-ציור ניח ואלמנט מוקרן, מתעתע, הבוראים ביחד אשליה. היפה מכולם הוא דווקא הפשוט, סנה בווער שאיננו אוכל, "עץ בווער"; זה בול עץ גדום ושרוף שקינן רשמה במפגשו עם הרצפה. מהגוף הזה שהתכלה מסתרגים עדיין שני זלזלים דקים שבקצה כל אחד מהם עדיין מרקדת שלהבת אש זעירה. יופי רב יש בפשטות המורכבת של העץ הרשום והאש המוקרנת ממקרן וידיאו.

מהעץ אל "ההר" (את גרעיניהם ראינו למעלה בחדר הפרויקטים) - צללית הר נישא שקינן רשמה על כל גובה הקיר. שם, כהתגלות על פסגת הר סיני, קינן מקרינה מסכת שדימוייה מרצדים ונמוגים כבמסך טלוויזיה ישנה (המלה "מסכת" מתאימה לנוסטלגיה שהיא מכילה). תחילה מעופף להק ציפורים מעל פסגת הר, שהוא הר אשפה כחירייה, אשפה של מסמני התרבות הישראלית המהבהבים רק לרגע ודועכים. בהתחלה נראה מפגן זיקוקין דינור, ואחר כך נשמע גבר בודד השר ומנגן באקורדיון שיר נכאים, זמר הנמשך במקלה מעורבת. הציפורים שוב רוקדות ריקוד רפאים לצלילי מוסיקה שהיא כבר לא מהעולם הזה, ואשפה הופכת לארכיאולוגיה.

גם "באר המשאלות" היא מין קבר של דימויים, עכשווי ויפה להפליא. קינן מקרינה על הרצפה וידיאו של בריכת מים מרוצפת פסיפס חרסינה אחיד, ממבט-על. מתחת ריססה בוונדליזם של הדמיון היוצר גרפיטי שחור וצבעוני, וקברה בו עוד שרידי דימויים אחרים, תצלומים, רישומים ומטבעות שהשליכו מבקשי משאלות אל הבאר. ביחד זה "קבר" מרהיב שרבדיו גלויים ומרעידים. ה"פטיפון" עשוי מזרוע מחט שהיא ענף עץ מעוקל, הטובל את ראשו בבריכת זן זעירה שמימיה השחורים - כשיר הייקו באלתור מקומי.